

Forfattere: Ganesh Sengupta/Birgitte Øigaard

Indien Gruppen Fyn (IGF-Danmark) og Joygopalpur Gram Vikash Kendra (JGVK)

13-01-2024

IGF-Danmark og partneren JGVK's indsats i Sundarban

Den danske civilsamfundsorganisation Indien gruppe Fyn (IGF- Danmark) har sammen med sin lokale indiske partner den brugerbaserede organisation Joygopalpur Gram Vikash Kendra (JGVK) i de 20 år arbejdet med at forbedre forholdene i Sundarban. En dansk inspireret udviklingsmodel i en nedefra op proces er anvendt som udgangspunkt for en bæredygtig udvikling. Der er opnået mange resultater indenfor uddannelse, sundhed, landbrug, økonomi, social lighed og miljøbeskyttelse.

For at opnå resultater har processen stort set været, at IGF-Danmark indhenter økonomisk og videnskabelig støtte i Danmark, og den lokale JGVK udfører opgaverne. IGF-Danmark har fået støtte af enkeltpersoner fra det danske civilsamfund, videnscentre og universiteter, private firmaer, fonde og Danida. I forbindelse hermed har flere hundrede danskere, inden for forskellige fagområder besøgt Sundarban og bidraget til den ønskede udvikling.

Verdens største mangrove skovområde i Sundarban

Sundarban er det største mangroveskovområde i verden og strækker sig over 30.000 km² i Indien og Bangladesh i Ganges - og Brahmaputradeltaet. Sundarbans mangroveskov indeholder langt de fleste mangrovearter i verden og er hjemsted for et meget varieret plante- og dyreliv, med den bengalske tiger øverst i hierarkiet. Med mangrovens 4 gange større evne til at optage CO₂ end fastlandets træer og med dyrelivet i tidevandsystemet, er der i Sundarban et enestående økologisk system, som er en vigtig miljømæssig faktor lokalt og globalt.

Et område på ca. 10.000 m² ligger i Indien og omfatter også et Unesco beskyttet område for den truede bengalske tiger. Befolkningen er en af verdens fattigste med en indtægt på ca. 5000 kr. per familie årligt.

Fattigdommen udgør en stor trussel mod det lokale miljø, idet indbyggerne tærer på områdets resurser. Det er for eksempel både farligt og miljømæssigt problematisk, når de fattigste beboere, som ikke ejer jord, dagligt og ulovligt trænger ind i mangroveskovreservatet for at fange fisk, samle honning og fælde træer i håb om at klare dagen og vejen. Omkring 100 mænd bliver årligt dræbt af områdets retmæssige beboere – tigeren. I de områder, hvor beboere ejer jord, er denne over 50 år dyrket med brug af kunstgødning og pesticider, med gødnings- og pesticidsælgere som rådgivere, hvilket dels har ødelagt det lokale naturlige miljø og dels udpint jorden. Fattigdommen har taget til med sult, underernæring af børnene og social ulighed. Det har betydet, at størstedelen af den mandlige befolkning i Sundarban bliver tvunget til at forlade familien og friste skæbnen som migrantarbejdere.

Desuden er der med klimaforandringerne kommet jævnlige cykloner, hyppigere tørkeperioder, stormflod, uforudsigelige regnmængder med udsigt til katastrofal stigning af vandstanden i havet. Disse store udfordringer er de lokale myndigheder, med deres top down ageren, korruption, nepotisme og svage kapacitet ikke i stand til at løse.

Opnåede resultater som følge af samarbejdet mellem IGF- Danmark og JVGK

Selvhjælpsgrupper: Vi startede indsatsen for social lighed ved at motivere kvinderne til at gøre modstand mod vold og orientere dem om deres rettigheder også på det økonomiske område. I år 2000 organiserede vi tre selvhjælpsgrupper med ca. 10 kvinder i hver. I dag er der 2500 grupper (med mere end 25.000 kvinder) med det resultat, at vold mod kvinder her er nærmest forsvundet. Når økonomien truede, henvendte man sig tidligere til lokale pengeudlånere, hvor renten på 10 % per måned ødelagde familiernes økonomi. Med gruppernes fælles opsparing og hjælp fra IGF-Danmark/JGVK til at øge produktionen af grøntsager kan familierne nu undgå disse pengeudlånerne.

Husdyrhold: Med støtte fra CISU (sammenslutning af omkring 300 danske foreninger og organisationer) implementeredes fra 2003-2008 et husdyrholdprojekt i samarbejde med et fjerkrænetværk ved landbohøjskolen i København. Familierne fik 8 kyllinger og 2 geder eller får hver og træning i at passe dem. De blev oplært i at bygge et tørt og sundt hus, give rigeligt med næringsrigt foder, rent drikkevand og regelmæssige vaccinationer. Husdyrenes dødelighed faldt med over 80 %, og antallet af husdyr steg markant for de 4000 deltagende familier. Herved forbedredes deres økonomi, fødevarerforsyning og familiernes sundhed betydeligt.

Dambrug: De fleste familier med jord har en lille dam ved deres bolig, som bortset fra den udtørrede del af året egner sig til fiskeopdræt. Sammen med en fiskeri- og ernæringseksperter implementeredes et projekt i 2006 med det formål at forbedre fiskeproduktionen. Et fiskeryngel center oprettet ved JGVK kan nu forsyne over 1000 landmænd med fiskeyngel.

Hjemmeindustri: Danske tekstilerere har efterhånden trænet mere end 2000 kvinder i syning og tilskæring på JGVKs systue. Efter træningen har disse syersker kunnet opnå en indtægt på 200-2000 kroner om måneden. Det har betydet en forbedret økonomi og en øget ligestilling i familien og i samfundet.

Kvinder og børns sundhed: Fra 2008-2015 har en læge og en jordemor fra Danmark trænet 100 kvinder fra 50 landsbyer med henblik på at kunne støtte landsbyens gravide kvinder med regelmæssige tilsyn og undervisning. De havde ellers været vant til at klare sig selv. I tilfælde af alvorlige helbredsproblemer, hvor kvinderne hidtil havde konsulteret landsbyens "kloge mand/heksedoktor", bliver de nu henvist til det lokale sygehus, der samtidigt er blevet styrket ved samarbejdet med personale fra JGVK. Senest har et projekt arbejdet med opsporing, behandling og forebyggelse af den udbredte kroniske underernæring blandt børnene.

Uddannelse og kostskole: I 2012 påbegyndtes et samarbejde med Haldor Topsøe A/S om at etablere en skole for områdets børn. Forældre har også i Sundarban et ønske om god uddannelse for deres børn, selvom de selv for manges vedkommende er analfabeter. Regeringen har ganske vist flere skoler i området, men med en klassekvotient på ca. 100 og dårligt uddannede lærere bliver undervisningen ikke den bedste. I Joygopalpur blev Vivenanda Sikhsha Niketa (VSN- skolen) opført med klasser for op til 30 børn og bedre uddannede lærere. Børnene modtager her bedre omsorg og undervisning. Skolebørnene i VSN - skolen klarer sig bedre end børn fra andre skoler i området, og således er interessen stærkt stigende, og det er vanskeligt at følge med forespørgslerne. Vi har i flere omgange haft danske lærere til at hjælpe med kapacitetsopbygning af de indiske lærere, og danske studenter har i lange forløb hjulpet med både engelsk- og naturfagsundervisning. VSN -skolen har i dag over 600 elever, heraf er ca. 100 kostelever. Desuden er der i to udsatte områder etableret NFS (non formal) skoler for de mindste børn ca. 100 hvert sted. Danske naturfagslærere har i flere omgange været på skolen bl.a. med hjælp fra Haldor Topsøe A/S for dels at hjælpe med at oprette et naturfagslokale og dels undervise lærerne i naturfag.

Håndværkeruddannelsesprojekt: Inden pandemien igangsatte vi en forsøgsuddannelse for håndværkere. Vi samlede ca. 7 danske pensionerede håndværkslærere som på frivillig basis gennemførte 3

undervisningsforløb af ca. en måneds varighed over 3 år. 30 elever deltog fordelt på 6 forskellige fag som automekaniker, smed, VVS, elektriker, murer, tag tækker og snedker. Vores erfaringer og resultater var meget positive, men pandemien stoppede al videre aktivitet. Vores ønske er en fortsættelse og udvidelse til et permanent tilbud. Der er ikke nogen lokal håndværkeruddannelse, og der er stor efterspørgsel. Derfor ønsker vi at oprette en uddannelse til både lokale brugere, droop outs fra skolen, men også som et fagtilbud i selve VSN skolen. Ikke alle elever får efter endt skolegang mulighed for at studere videre på grund af mangel på økonomi og kapacitet, så det vil være gunstigt, at de allerede i skoletiden har stiftet bekendtskab med et håndværk. Vi har desuden interesse i at oplære i brugen af bæredygtige, miljørigtige lokale materialer i særdeleshed indenfor byggeriet, hvor beton er det store præstige materiale.

Landbrugsprojekt: Med støtte fra CISU (CISU er en sammenslutning af omkring 300 danske foreninger og organisationer, der er engagerede i global udvikling) har JGVK og IGF-Danmark fra 2022 arbejdet med at forbedre landbruget og miljøet ved at indføre miljøvenlige landbrugsmetoder blandt 800 landbofamilier. Gennem organisering af landmændene samt bedre dyrkningsplaner, herunder regenerative metoder, forsøger man at genskabe jordens frugtbarhed. Der er oprettet en forsøgs- og demonstrations farm hos JGVK, hvor landmændene lærer nye metoder. Dette har hos de lokale bønder skabt en tro på, at det nytter at indføre nye dyrkningsmetoder og afgrøder.

Vi håber at få både monitorerings- og evalueringshjælp fra danske studerende. Skønt stor imødekommenhed er dette endnu ikke lykkedes.

Kulturelle aktiviteter: Der har været stor fokus på udviklingshjælp fra Danmark gennem IGF-Danmark, men det har været vigtigt, at hjælpen skulle plantes i indisk/lokal kulturjord. Lige fra starten af IGF-Danmark og JGVK's virke har den indiske kultur med sin spiritualitet og tradition spillet med. Der er undervisningstilbud i dans, tegning, formning, teater, sang og undervisning på de traditionelle instrumenter. Der er etableret et museum med lokale fortidsminder. Elevernes overraskende kunnen på danseområdet førte i 2018 til en usædvanlig turné med en trup af græsrods børnedansere til Danmark. Turneen indeholdt bl. a. en dag på Det Kgl. Teater, hvor danske og indiske børn dels dansede for hinanden og dels havde en tværgående undervisning ledet af teatrets koreograf. Resultatet var et stort RESPEKT!. Hjemme igen blev de indiske børn modtaget som helte.

Vi har haft møder med Det Danske Kulturinstitut, som også efterfølgende har besøgt JGVK i Sundarban, og et samarbejde er begyndt om at etablere et kulturelt center.

Ønsker for fremtiden /videns- og uddannelsescenter i Sundarban

IGF-Danmark og JGVK har mange års erfaring med at lave udviklingsarbejde af varierende art blandt fattige landbrugsfamilier i Sundarban. Vi er naturligvis meget opsat på at forbedre og intensivere de aktiviteter, vi igennem årene har sat i søen og kunne i den forbindelse ønske at samle vores erfaringer og aktiviteter i et videns- og uddannelsescenter. Vi har gennem årene måttet erfare, at befolkningens generelt lave vidensniveau er en hæmsko for yderligere udvikling, hvorfor vi på samme måde som man i Danmark for 150 år siden indså nødvendigheden af det folkebaserede højskolesystem, ønsker at etablere og drive et sådant center på det praktiske niveau. Da de få videnscentre, der findes i Vestbengalen, mangler viden om og forstand på forholdene i landdistrikterne, må vi søge andre steder. Ideer?

Et videnscenter vil styrke den store landbobefolkning på græsrodsniveau i Sundarban og i forståelse med de lokale myndigheder binde samfundet sammen til en bæredygtig helhed.

Ganesh Sengupta/Birgitte Øigaard

<https://igfdanmark.dk> og <https://www.jgvksundarban.org/jgvk/index.php>